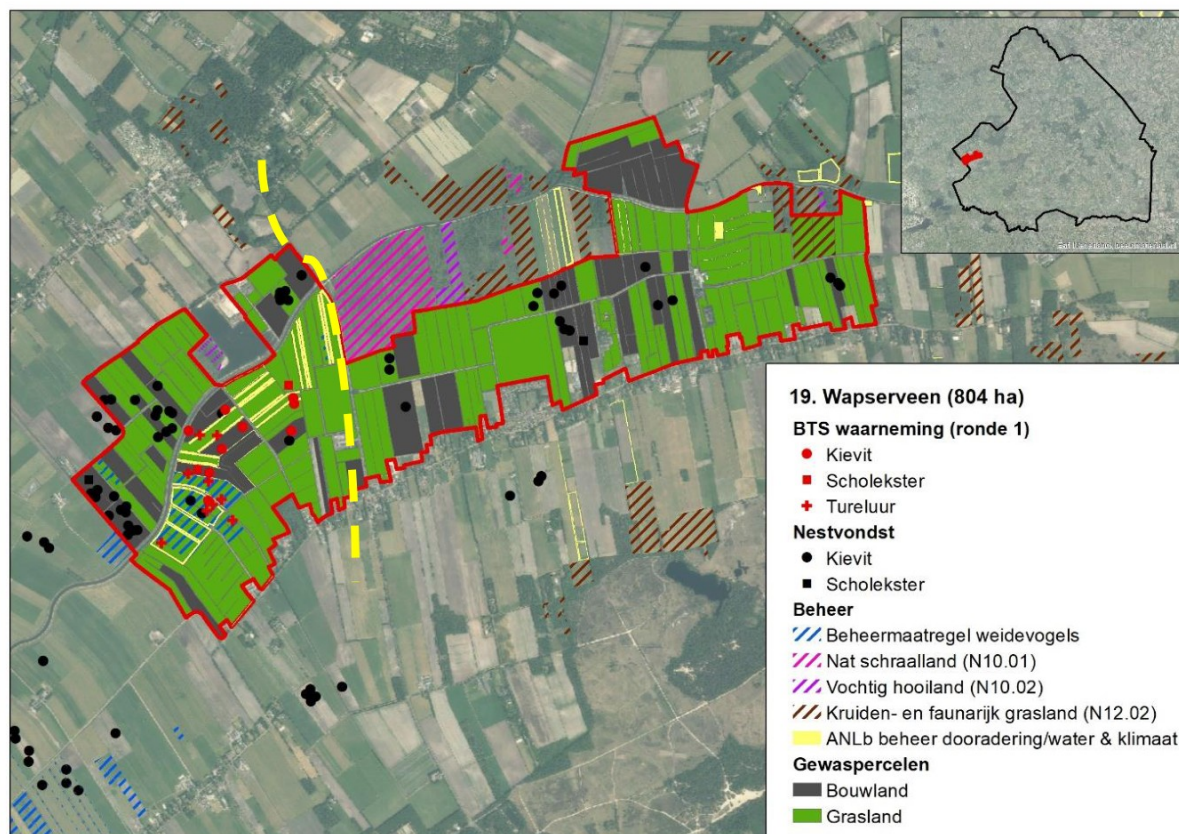

Gebiedsscan Wapserveen

Gebied 19

Figuur 1: Weidevogelgebied 19 Wapserveen met daarin weergegeven de monitoringsgegevens van 2023 (zie ook tabel 1) en uitgevoerde beheermaatregelen. In het gebied ten westen van de gele stippellijn vindt jaarlijks een BTS-telling plaats.

Het weidevogelgebied Wapserveen beslaat een oppervlakte van 804 hectare en ligt ten noorden van Wapserveen, op de grens met Overijssel (figuur 1). Het betreft een langgerekt gebied dat voornamelijk bestaat uit grasland (500 ha), afgewisseld met bouwland (197 ha). Het gebied is in het Natuurbeheerplan begrensd als ‘dooradering’ en is relatief open, met her en der opgaande elementen zoals bosjes en solitaire bomen. De N353 en de Wapserveense Aa doorsnijden het gebied. De gemiddelde grondwaterstand in het voorjaar ligt grotendeels tussen de 40-80 cm onder het maaiveld¹.

Het weidevogelgebied is met name van belang als broedgebied voor de kievit, ook de scholekster en tureluur komen jaarlijks in het gebied tot broeden. In het westen van het gebied is een telplot aanwezig (zie figuur 1), waar de aantalsontwikkeling wordt gevolgd middels een jaarlijkse BTS-telling. Op basis van de monitoring lijkt het aantal kieviten af te nemen, wat bevestigd wordt door de vrijwilligersgroep. De grutto lijkt als broedvogel uit het gebied te zijn verdwenen, de tureluur laat volgens vrijwilligers als enige soort een toename zien, met name door de aanleg van plasdrassen.

De gemiddelde nestoverleving voor weidevogels in Wapserveen is 0,38² (2021-2023) en daarmee vrij laag. Een in 2022 uitgevoerd onderzoek naar nestpredatie³ liet een zeer laag uitkomstpercentage van nesten zien van net boven de 20%, met predatie als belangrijkste

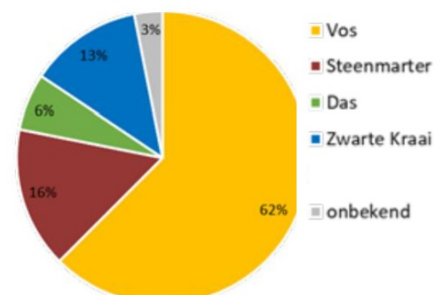
¹ Kaartportaal.drenthe.nl; gemiddelde voorjaars grondwaterstand

² Cumulatief voor de soorten Kievit en Scholekster. Bron Versluijs, M, & R. de Jong, 2024. Evaluatie boerenlandvogels 2021-2023. Inzicht in weidevogelbeheer in Drenthe. A&W-rapport 23-245.

³ Kleyheeg E. & van den Brandhof P.M. 2022. Predatoren van weidevogelnesten in Drenthe in 2022. Sovon-rapport 2022/71. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

verliesoorzaak. De vos was hierbij veruit de belangrijkste predator, gevolgd door steenmarter en zwarte kraai (figuur 2).

Maatregelen specifiek gericht op verbetering van het biotoop van weidevogels zijn alleen uitgevoerd in het westelijke deel van het gebied, in de vorm van plasdras, grasland met een uitgestelde maaidatum en extensieve beweiding (bijlage 1). De langgerektheid van het gebied wordt door Landschapsbeheer Drenthe genoemd als reden wat het clusteren van beheer bemoeilijkt en waardoor het beheer voor weidevogels nog niet optimaal is. Wel is de bereidheid van grondeigenaren om mee te doen aan beheer aangemerkt als ‘goed’. Specifieke beheermaatregelen voor de Kievit en wulp zijn niet uitgevoerd. Wel is binnen het ANLb het beheer van botanische randen afgesloten.

Figuur 2. Rol van de verschillende predatoren in 2022 (n=32), zoals in het onderzoek met camera's naar voren kwam.

In het gebied zijn zeven weidevogelbeschermers (DR38 Wapserveen) actief en minimaal drie jagers. De zeven weidevogelbeschermers hebben contact met circa vijftien betrokken boeren en voeren de bescherming uit onder de coördinatie van Landschapsbeheer Drenthe. De vrijwilligersgroep beschrijft de betrokkenheid van boeren als ‘groot’ en omschrijft de samenwerking als ‘prima’⁴. In 2023 zijn in het gebied op twee locaties vossenwerende rasters geplaatst, die gezamenlijk circa 13,5 ha beschermen. De vrijwilligersgroep is hier positief over en geeft aan dat deze hebben bijgedragen aan het resultaat.

Het predatorenbeheer is de afgelopen jaren uitgevoerd op basis van een provinciaal toestemmingsbesluit, sinds 2023 vindt bejaging plaats met behulp van de lichtbak. De vrijwilligers geven aan hier een positief effect van te zien. De kaarten in bijlage 2 geven een indruk van de verspreiding van enkele belangrijke predatoren van nesten en kuikens.

Tabel 1: Kwantitatieve data Wapserveen

	2021	2022	2023
Landgebruik			
Grasland	518	506	500
Bouwland	182	196	197
Beheermaatregelen weidevogels			
Grasland met rustperiode (A01)	4,1 ha	4,1 ha	5,6 ha
Plasdras (A03)	1,51 ha	1,51 ha	3,3 ha
Extensief beweid grasland (A06)	12,1 ha	12,1 ha	13,9 ha
Predatoren rasters gebieden	0 ha	13,5 ha	13,5 ha
Predatorenbeheer			
Vos (binnen 3 km)	41	28	50
Zwarte kraai	4	6	13
Monitoring; nesten			
Kievit	89	63	50
Scholekster	4	3	2
Grutto	0	0	0
Wulp	0	0	0
Tureluur	0	0	0
Monitoring; BTS, ronde 1			
Kievit	44	42	9
Scholekster	2	3	2
Grutto	2	6	0

⁴ [Logo] 2024. Verslag weidevogelbescherming 2024 namens de nestbeschermers van de Boermarkte Wapserveen

Wulp	0	0	0
Tureluur	10	11	9

Aanbevelingen

Intensivering van het landgebruik en de hoge predatiedruk worden voor Wapserveen als belangrijkste knelpunten gezien. Het lijkt daarom wenselijk om de beheermozaïek uit te breiden, onder andere door het realiseren van extra plasdras. Het in stand houden van de vergunning voor het gebruik van de lichtbak wordt door de vrijwilligers, vanwege de hoge predatiedruk in het gebied, als essentieel gezien.

De ligging van het gebied binnen de begrenzing 'dooradering' biedt naar verwachting mogelijkheden voor het afsluiten van (randen)beheer binnen het ANLb, waar ook weidevogels van kunnen profiteren.

Disclaimer

Deze gebiedsscan heeft alleen betrekking op kievit, scholekster, grutto, wulp en tureluur.

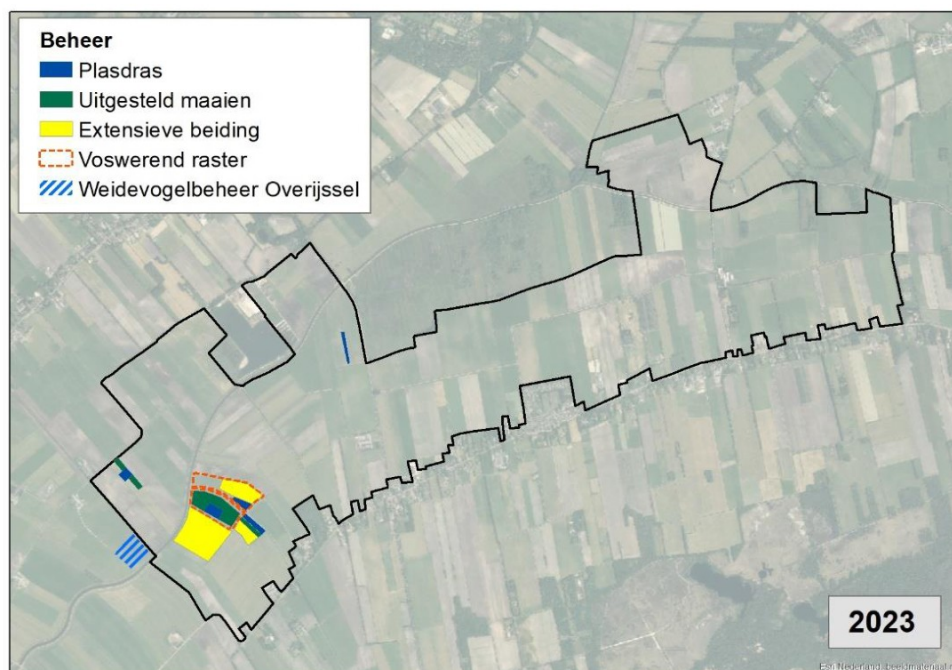
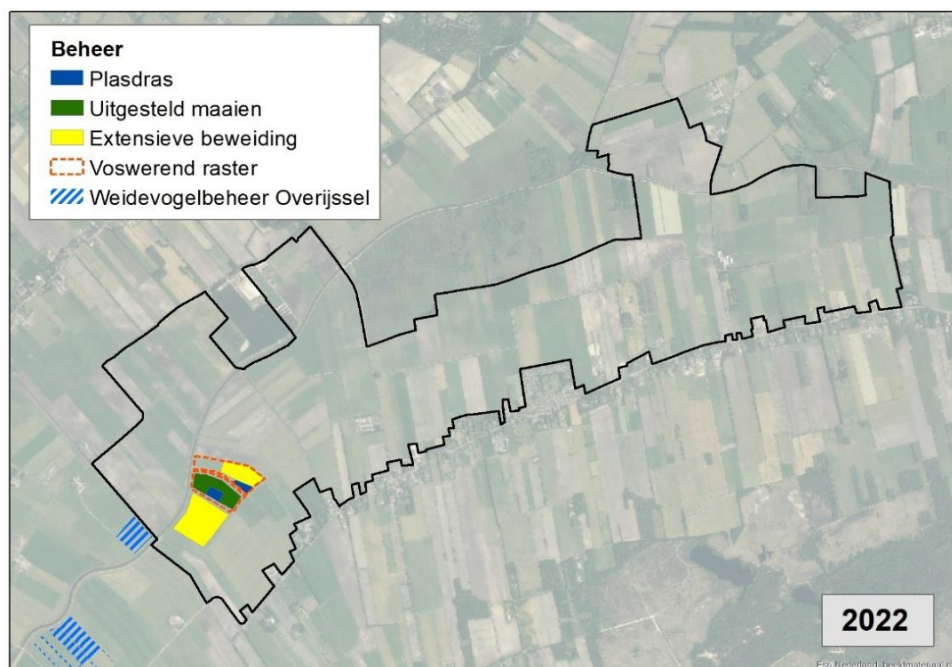
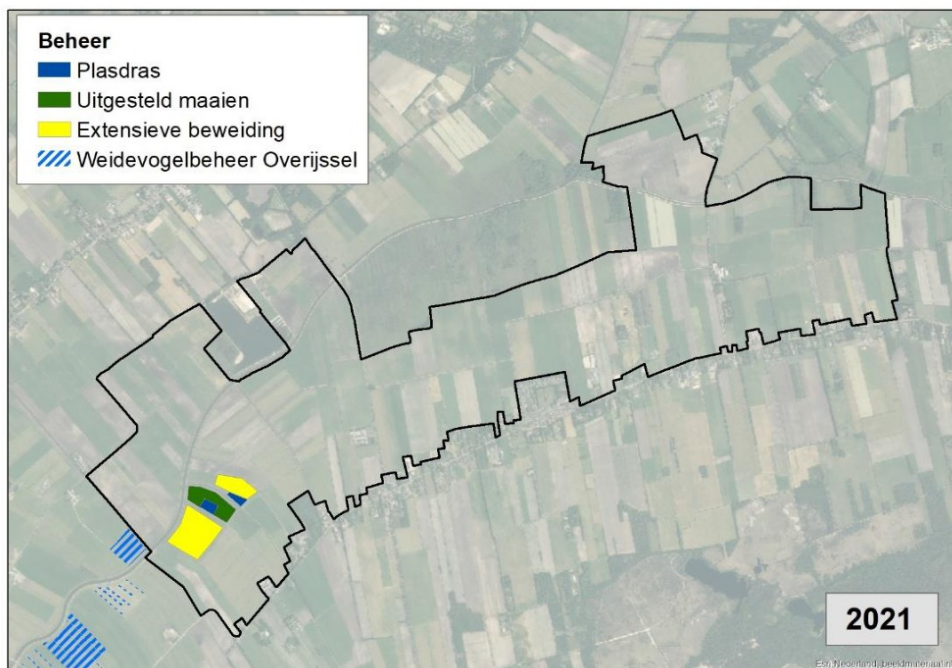
Het aantal gevonden nesten geeft alleen een indicatie van de populatieontwikkeling. Zo wordt in gebieden met beheer niet gezocht naar nesten en kan de inspanning van vrijwilligers door de jaren heen verschillen. Ook BMP- en BTS-gegevens moeten met grote voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Dit omdat jaarlijks getelde oppervlaktes per cluster kunnen variëren, waardoor de aantallen tussen jaren niet altijd direct vergeleken kunnen worden.

Ook waarnemingen van predatoren zijn niet op een gestandaardiseerde wijze verzameld en geven vaak slechts een indruk van de situatie. In 2022 in drie gebieden in Drenthe uitgevoerd predatieonderzoek met camera's toonde aan dat de vos in deze gebieden veruit de belangrijkste predator van nesten was, gevolgd door steenmarter, zwarte kraai en das.

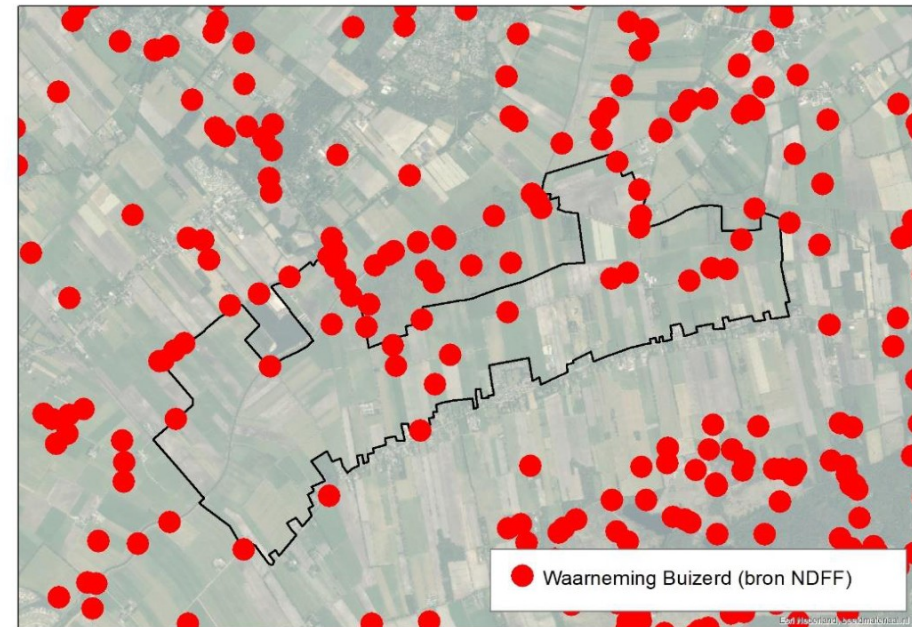
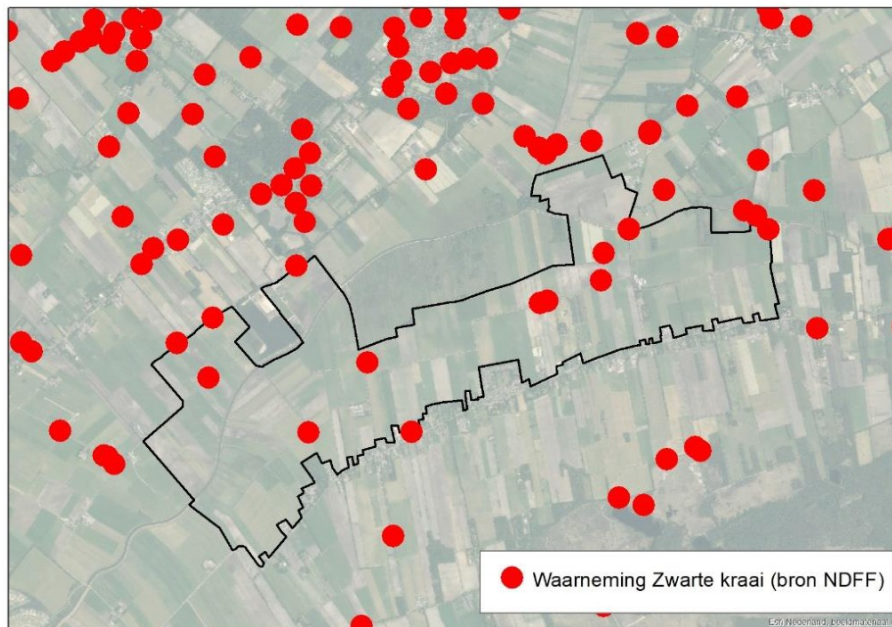
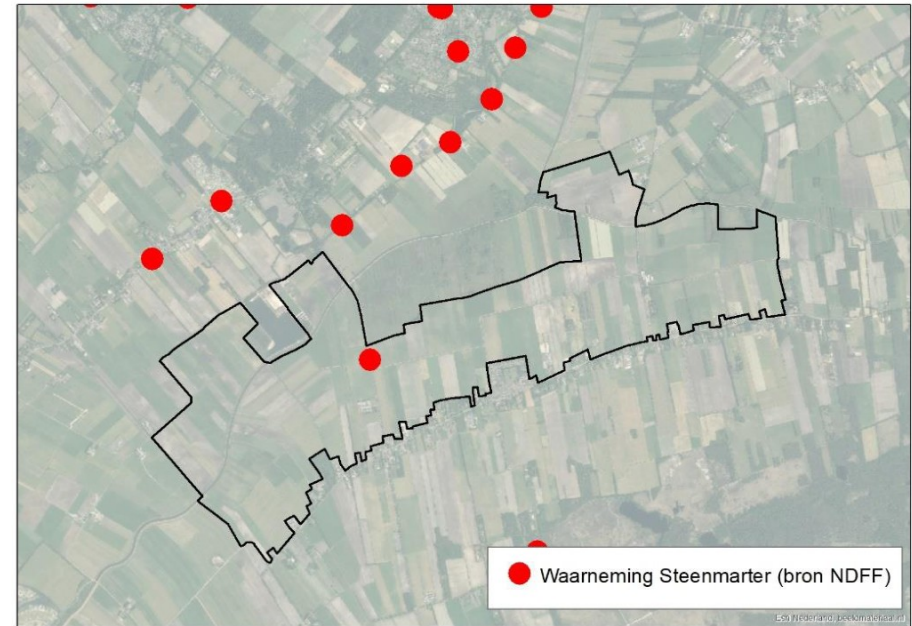
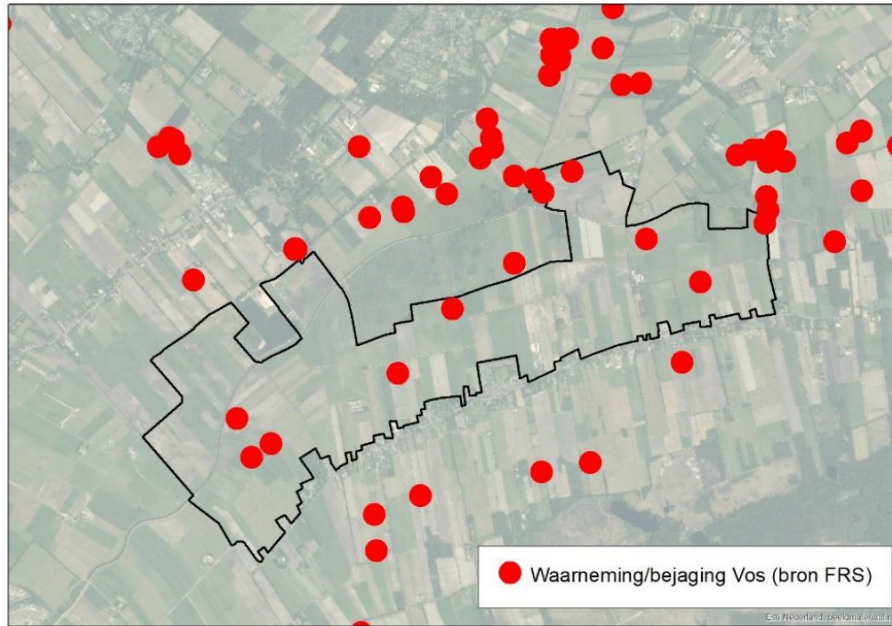
De in bijlage 2 opgenomen kaarten zijn m.u.v. vos, gebaseerd op data vanuit de NDFF. Hierbij zijn polygonen geconverteerd naar stippen en meerdere waarnemingen/stippen kunnen betrekking op één exemplaar. De kaarten geven dan ook niet meer dan een beeld van de aan- of afwezigheid van een soort in het gebied.

De aanbevelingen zijn gebaseerd op beschikbare data en gesprekken met lokale deskundigen.

Bijlage 1. Beheer in de jaren 2021-2023

Bijlage 2. Waarnemingen enkele predatoren 2021-2023

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen